

treba je tedaj velike vaje, natančnosti in potrpljenja. Najboljši čas na ta način krompir cepiti, je mesec april.

Gospodarske raznoterosti.

Sredstvo, najti kurja in račja gnezda. Vsaka gospodinja ve, kako je sitno, če kokoš ali raca svoja jajca, oziroma gnezdo skriva. Gnezdo pa hitro najdeš, če se poslužiš staroroznanega sredstva, katero je pa, kolikor nam znano, malo poznato. Obdrigni namreč, koliko kokoši ali raci s soljo zadnjico, kar naredi, da žival hitro teče k svojemu gnezdu, ker drgnenje s soljo ji naredi občutek, da je treba jajce zleči. Ako greš za kokošjo, kmalu bodeš dobil skrito gnezdo.

Plavljen les je veliko trpežnejši nego drugi, ker veliko bolj klubuje trhljenobi in plesnobi. Skušnje so pokazale, da na plavljenem lesu nikdar ne rasto gobe, čemur utegne biti vzrok ta, da voda izluži iz lesa soli, ki so za vspevanje lesne gobe neobhodno potrebne.

Gnoj za vrtnice. Izvrstno gnojilo za vrtnice je voda od saj. Saje iz peči in dimnikov, koder kurijo les, se s krompom polijejo in potem puste ohladiti. S to vodo se potem vrtnice škrope. Nasledek takega škropenja je temnozeleno listje, veliko cvetja ter uničevanje mrčesa. Celo stare vrtnice ožive po takem gnojenju

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

244.

1. Iskanje in sekanje kinovcev; nošnja lubja.

Pariški prirodoslovec Weddell je bival 1847. l. v peruvanskih gozdih, in popisal nam je sekanje kinovcev tako le:

„Zadnje dni mesca junija 1847. l. sem odpotoval v pokrajino Casabaya. To pokrajino so razdelile Kordiljere na dva jasno razločena kraja: jeden je visoka ravnina, jeden cela vrsta izporednih dolin. Te doline dajo največjo množino kinovega lubja, ki se danes izvažajo s peruvanske republike. Ni moči narisati popolne slike o prirodnem bogastvu, katero se krije v teh samotnih krajih. Nekdaj je pohlepa po zlatu obludila kraje, ali gozd je z novega tu razprostrl svoje gospostvo, in samo sekira „casarillerova“ moti danes to tihoto.

„Casarillero“ se veli človeku, kateri po gozdu kinovce seka. Ti ljudje so odrasli pri tem težkem delu. Oni so izredno vešči, ne zgubé se v največji gošči. Brez sleharnega ravnala rijejo po prečudnih labirintih tropskega gozda. Mnogi drugi delavci, kateri niso odrasli pri tem delu, zgubili so se v pragozdu in žalostne smrti umrli.

Drvarji ne iščejo in ne sekajo kinovcev na svoj račun. Navadno jih najme podjeten trgovec ali podjetno trgovsko društvo, in ž njimi pošiljajo vsak pot v gozd zanesljivega človeka, kateremu velé „majordom.“ Prva skrb njemu, kateri se loti takega posla v nepoznanem in nepreiskanem kraju je ta, da mu vešči casarillero okolico pregledajo in prouče. Drvarji morajo prodirati skozi goščo

na vse strani ter preudariti, do katere meje je vredno, da se gozd v delo vzeme. To proučevanje je najvažnejši del vsega podjetja. Ljudje, kateri se na ta posel pošiljajo morajo biti zanesljivi in potrpežljivi, ker so po njihovem izvestju delajo računi, kako hoče celi posel uspevati. Ako se ogled dovoljno izvrši, potem je prva skrb, da se naredi steza do tistega mesta, katero hoče biti središče daljnega posla. In od tega časa postane ves obljižnji gozd, po katerem steza vodi, tako rekoč lastnina tistega delavca, in nobeden drug casarillero ne sme tam delati.

Ko majordom s svojimi drvarji dospe v bližino tistega kraja, kjer se hoče delati, koj odbere prikladno mesto, kjer napravi potrebno naselišče. Gleda pa, da bi se nastanil, če le kaže, blizu studenca ali potoka. Tu dade koj postaviti kolib, v katere zloži hrano in potem tudi lubje. Ako vidi, da bode treba vstati dalje časa na istem mestu, koj prekoplje toliko prostora, da posadi koruze in sočivja. Skušnja je pokazala, da delo najuspešnejše napreduje, če imajo delavci vedno dovolj živeža pri roki. Drvarji se razkrope po gozdu, in vsak nosi seboj živeža za več dni, pa tudi odejo mora seboj jemati. Ti ljudje dosta trpe, v enej roki drže sekuro ali dolg nož, da si pot klestijo, ali premagujejo druge zapreke, ker nevarnosti jim groze od vseh strani.

Kinovci navadno raztreseni rasto, le tu pa tam se dobe večje ali manje skupine. Zato je pa težava drvarju preden osledi pojedine kinovce mej gostim drevjem. Ako drevo stoji na takem mestu, da mu more krošnja opaziti, potem je že poišče. Na roko mu gre lahko svetlikanje, ki je imajo nekatere vrste kinovcev, nenavadna boja perja, pa silna množina cvetja. Ako pa oko ne more videti krošnje, potem drvar ogleduje debela, in po skorji pogodi drevo. Drugokrat drvarja pripelje na sled listje, katero po tleh leži. Zanimivo je motriti Indijanca pri tem poslu, kako lazi po ozkih presekah, kako z očmi bode po perju, kako voha po zemlji, kakor zver po plenu, in kako naposled začne poskakovati, kedar se mu zdi, da je našel zaželeno drevo. No ni vsak pot casarillero srečen pri iskanju. Dosta potov se vrača prazen domov, ker mu je živež že pošel. Drugokrat naleti že na robu gozda sledove drevju, ali kaj, ko ga od drevja deli silno brezdno, ali brza reka. Pridejo celi dnevi, preden pride do zaželenega predmeta.

Da delavec dobi več in boljšega lubja poseka drevo prav pri korenini, in pazi, da se mu nič ne poškoduje. Ker je najbolje lubje tisto, katero je bolj pri tleh, zato delavec odkoplje prst okoli drevesa. Če je tudi drevo posekano, vendar koj ne pade na tla, ker je v višini držé mnoge plezalke in krošnje sosednih dreves. Jaz sam sem posekal lepo drevo, da bi dobil njegovo cvetje, in četudi sem posekal še tri sosedna drevesa, vendar se kinovec ni premaknil. Kedar drevo pade, oklesti se, otolče in skorja s četkami očisti. Potem se zarezajo zarezje, da se ve, na koliko jermenov ali ploč se bode deblo ogulilo.

Sušenje lubja je dvojno. Drobno lubje z vej in drobnih debel, katero prihaja na trg z imenom „canuto,“